ВОЯДЖЕР З УНУКАЛХАЯ ЗМІЇ

Напівфантастична приповідка

Приповідка, наче блискавка, — така-бо вже коротка мить її світіння.

З чийогось принагідного вислову.

— Вояджер, — відрекомендувався він під час нашої першої і, як покаже час, й останньої зустрічі-здибанки.

Я запитливо на нього дивився. Ось так:?

— Ні, ні, це не по-вашому, — уточнив він. — Це по-нашому буде: вояджер. З наголосом на першому складі.

Гм… Чому ж "не по-вашому"? З англійської це, здається, мандрівник?

— Так, — відповів він телепатично на моє німе запитання, — мандрівник. Але — не земний. Я з астрального світу.

Гм… Астрал… Астральний… Здається, з латини. Хоча "астро" ніби з грецької — зоря, і означає…

— Правильно, зоряний, — уточнив він. — Астральний, себто не земний. Або ще: з небесними тілами. Пов’язавий з космосом. Звідси у вас астрономія, — повчав він, чужинець, мене, землянина. — Чи — астробіологія, розділ біології. Який вивчає біологічні аспекти. Проблеми існування життя у Всесвіті. Я теж із Всесвіту. Вояджер з Унукалхая Змії. Так, здається, у вас зветься. Найяскравіша зоря нашого сузір’я Змії — Унукалхай. Наше Сонце. Я маю честь бути звідти. Не близький світ.

І з гордістю вигукнув:

— Моя рідна планета найунікальніша! В зоряній системі Змії. Ба, у всій галактиці. Навіть!

Він дещо дивно, себто незвично будував фрази нашої — йому чужої мови, — її він вивчив, здається, за допомогою портативного кіберлінгвіста.

Але мені не треба було питати його за допомогою голосових зв’язків,

вібрації повітря тощо, просто я запитливо на нього дивився. Ось так:??. (Два знаки запитання).

— А тим, — відповів він (я все ще дивився на нього запитливо), — що у нас немає зла. І на розплід. Навіть, мілі-мілі…

Гм… Мілі — латинське — тисяча. Перша частина складних слів, що означає "тисячна частина".

— Навіть тисячної частки зла у нас — ніц! Немає! — Гордовито вигукував він. — І на було! Ніколи! Ви тільки уявіть собі — у нас немає. Зла!

Але таке уявити… Ні, таке годі було уявити. Це — над уяву. Будь-якого землянина. Бодай і най— найбурхливішу. Бо це справді неймовірно і унікально. Чи не фантастично. Країна без зла! Суспільство без кривди-лжі і несправедливості, що їх завдає зло. І тому я запитав, як же це, мовляв, сталося, що у вас під зорею Унукалхай Змії — аналог нашого Сонця — немає зла:??. (Два знаки запитання). Він добре їх відчував і розумів — за допомогою свого портативного кібер— лінгвіста і заодно товмача.

— Можна словесно сказати ваш мова: випадково. А можна й інак: завдяки мудрості Нашого Незрівнянного Садівника. Власне, завдяки його правильному рішенню. Що стало для нас історичним. Та — доленосним!

— ??? — це я так на нього запитливо дивився і він, хоч і колихався переді мною у своїй, унукалхайській формі, формі гіперболоїдній, себто у вігляді всього лише поверхні, що утворюється обертанням гіперболи навколо осі — його звична, рідна форма існування, а все і він мене втямив правильно, і недарма ж у моєму мозку висвітилися вже три знаки запитання:???.

— Доведеться розповідати вам — він, як і кожна поверхня гіперболоїда, обертався навколо осі. — Нашу головну притчу. Що є бувальщиною суть правдивою. Ту бувальщину-притчу, ще її у нас знають всі. Навіть школярі. Бо всі ми з дитинстві славимо. Нашого Садівника. У званні Рятівника Нації, і — життя. А було так. Коли наш Садівник закладав Сад, то виявив… Що в ньому не всі є дерева. Не було дерева добра. А як без добра? Жити? Як без нього Сад виховувати? І Садівник апелював до садової шкілки. Так і так… Прошу саджанець добра. Бо як же сад без добра? Йому й дали… От він у Сад повертається. Витягує з мішка саджанець. А їх там чомусь не один. А — раз— два. Цілих два. Мабуть випадково йому замість одного. Дали.

Трапляється. Посилає він телепатичний сигнал до шкілки[42]… Така й така проблем… Чому два саджанці? Бирки на них немає… Йому відповідь посилають прямою телепатією: один саджанець то є саджанець добра. За яким він і приходив. А другий його антипод — саджанець зла. Але ж… Воно б й клопоту-біди не було б. Як і маруди— мороки. Коли б бирка була. З позначенням. Але бирки немає. Ніц! А саджанці — як дві краплі води. Ідентичні. Як близнюки є. То як розібратися? Де потрібний саджанець? Себто саджанець добра, бо нащо садити в нашому Саду ще й зло? Логічно? Так. Без зла є краше. Оскільки ж саджанців раз— два і обидва однаковісінькі вони — то який з них представник добра є? Садівнику дають відповідь. Непрямою телепатією: ви той саджанець садіть, який є саджанцем добра… Легко сказати:

розберіться… визначиться… А як його розібратися? Як визначитися? Як вони — наче брати є. А з шкілки відповідь гонять: садіть обидва. Щоб не помилитися. Щоб добро не проґавити.

— ??? — я все так же на нього запитливі дивився.

— Клопіт вигулькнув. Як розумієте — превеликий. І все того, що один саджанець у тій парі був саджанцем зла. Спробуй виявити який саме. Як обидва вони — однаковісінькі. Умри, а не визначишся: де саме саджанець добра?

А де — саджанець зла? Який треба викинути? Який посадити? Проблема з проблем. От став наш Садівник… е-е… гадати: де той? А де той? Як не придивляється, як не розглядає їх — однаковісінькі. Є. До останньої бруньки-галузки. Як наче обидва одного сорту. З одного і того ж зерняти. Вирощені. Нічого не втне Садівник. А вже нащо мудрий. А тут хоч за голову. Хапайся! Хоч "пробі" кричи! Що робити? Як ви думаєте: що робити? Було. Нашому мудрому Садівнику?

Оскільки я все ще дивився на того гіперболоїдного вояджера і дивився з трьома знаками — запитання (???), він лише сердито світився та прискав іскрами, не в змозі мені пояснити.

— Уявляєте?.. Себе. На місці Нашого Садівника. Який саджанець не візьме і тільки-но підійде до ямки. Щоб кого посадити, а йому здається… Що це саме і є саджанець зла. Посадить кого. Гаразд. Не хитре діло — посадить. Але ж закоріниться зло. Розростеться зло. Як його позбудешся тоді? І всі проклинатимуть. Садівника. За те, що виростив зло. Що робити?

Справді, що робити (???).

Сипле іскрами, синім світлом наливається.

— Думав. Наш Садівник. День думав. Два думав. Вагався. Так і сяк. Гадав. Прикидав і…

— ???

— Наш мудрий Садівник таки знайшов вихід. Соломонове рішення. Боячись, що він може помилково… е-е… посадить дерево зла, тому не посадив… Жодне з двох. Обидва саджанці викинув. Геть. Аби маху не дати. Звідтоді в нас немає зла, — пребадьоро і гордо закінчив вояджер з світу астрального. І не втерпів, щоб не похвастатись:

— От який у нас мудрий! У квадраті Мудрий Садівник! Творець наших прекрасних Садів! Окраси планети нашої. У вас як кажуть? Не було б щастя, так нещастя допомогло? Так? А в нас трохи кажуть інако: було б зло, якби не викинули добро. Наша оригінал-приповідка.

Я все ще запитливо дивився на пришельця. Мій стурбований погляд висвітився на його оглядовому екрані, що в них замінює очі, все тими ж трьома знаками запитання, що їх (???) так не люблять на Унукалхаї Змії. (Коли запитують — треба відповідати. А де на всіх цікавих набереш відповідей? Та й Садівник їхній мудрий у квадраті. Творець їхніх Садів прекрасних не любить відповідати.

Але водяжер змушений був мені відповідати, а тому розсердився, сипонув навсібіч шкварки іскор.

— Ти є нетямковитій. Я не розумів… Чому ви, земляни, не радуєтесь? Чому? Та хоча б тому треба радуватись, що… Зло, як свідчіть наш досвід, можна побороть… Перемагай… Адже з нас, у сяйві Унукалхаї Змії немає зла. У вас же, у сяйві Сонця на Земля скільки завгодно. Більше, як добра. А в нас… немає. Уявляєш, нема-ає у нас! Зла!

Я все ще дивився на нього запитливо. Ось так:???. А в підсвідомості в мене вертівся і четвертий знак запитання. І це він вловив своєю

радарною системою антен, і сердито світився у своїй зичній гіперболоїдній формі, що являла собою, власне, поверхню, яка утворюється обертанням гіперболоїду навколо осі — їхня звична форма існування. (Вам втямки? Ні? Мені теж). Але по хвилі додав тихіше і не так пафосно:

— Правда, й добра у нас теж немає. Звідтоді немає. Як його в Саду не виростили.

Ось тут нарешті в моїй запитливості з’явився й четвертий знак запитання (????).

І він знову змушений був відповідати:

— Виявляється цікавій факт. Добра без зла взагалі бути не може. Ось чому нашому Садівнику у шкілці дали не один, а два саджанці. Хочеш мати добро — май і зло. Бо як же взнати? Що є добро, коли немає зла? Га? Га??? А наш мудрий у квадраті Садівник не втнув, і тому в нас хоч і зла немає, але ж і добра теж. Немає. А як без добра жити? Та знаєш? Ні? І я — ні. Ні знаю.

Ось чому наша доля нещаслива і гірка. Без добра. Але щаслива. Без зла. Парадокс? Чи не так? Де твої рясні розділові знаки? На означення запитання. Тобі не здається так? Що ми нещасливі без добра. Хоч одночасно і без Зла… Не здається так?

Але мені не здавалося.

Так. Вже не здавалося.

Тому й знаків запитання, званих розділовими, у мене більше теж не було. І я побажав своєму гостеві щасливого путі-дороги на його Унукалхай Змії, де немає… Хоч і зла немає, але ж і добра теж немає. Але він чомусь відмовився. Раптом. Повертатися на свою Унукалхай Змії.

Дивно, чи не так. Тим більше, у нас на Землі, є зло. Але він все одне не захотів повертатися.

І буцімто тому він відмовився повертатися під проміння своєї Унукал—хай Змії, що там немає… Зла. А з ним і добра.

Дивина та й годі!